

Plenum

Onsdag 30.11.2022 kl. 14.01—20.30

6. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om ordnande av social- och hälsovård, 2 § i lagen om ordnande av social- och hälsovården och räddningsväsendet i Nyland och 20 § i lagen om gränsöverskridande hälso- och sjukvård

Regeringens proposition RP 112/2022 rd

Utskottets betänkande ShUB 26/2022 rd

Andra behandlingen

Andre vice talman Juho Eerola: Ärende 6 på dagordningen presenteras för andra behandling. Behandlingen av ärendet avbröts i plenum 29.11.2022.

Under debatten har Kaisa Juuso understödd av Mari Rantanen föreslagit att ärendet bordläggs till plenum 10.1.2023.

Redogörelsen godkändes.

Fortsatt behandling av ärendet i detta plenum ”ja”, Kaisa Juusos förslag ”nej”. Omröstningsresultat: 86 ja, 68 nej; 45 frånvarande (omröstning 4).

Riksdagen beslutade fortsätta behandlingen av ärendet i detta plenum.

Andre vice talman Juho Eerola: Behandlingen av ärendet avbryts och fortsätter senare under detta plenum.

Riksdagen avbröt behandlingen av ärendet klockan 14.08.

Riksdagen fortsatte behandlingen av ärendet klockan 20.05.

Andre vice talman Juho Eerola: Nu fortsätter behandlingen av ärende 6 som avbröts tidigare under detta plenum. Vi går till namnlistan. — Ledamot Kauma frånvarande, ledamot Mäenpää frånvarande, ledamot Lehto frånvarande, ledamot Antikainen frånvarande, ledamot Mäkinen frånvarande. — Ledamot Rantanen närvarande.

Debatt

20.05 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Olemme täällä nyt käsittelemässä sosiaali- ja terveystalouden mietintöä, jolla siis laittomasti maassa oleskeleville henkilöille tetaan tässä maassa terveystaloutta. Niitä siis laajennetaan siitä, mitä terveydenhuoltola-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

kimme 50 § asiasta toteaa, että kaikille tässä maassa taataan kiireellinen hoito, mutta nyt halutaan sitten tätä laajentaa laittomasti maassa oleskeleville.

Ensin totean sen, että ottaen huomioon tämän lainmuutoksen merkityksen ja mahdolliset riskit pidän erikoisena sitä, että asia on käsitelty pelkästään sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnassa, jossa pöytäkirjojen mukaan oli esitetty asian lähettämistä hallintovaliokuntaan, joka olisi voinut arvioida näitä turvallisuuskysymyksiä, mutta hallituspuolueet estivät tämän asian teon.

On kyllä todettava myöskin se, jonka jo äskeisessä asiakohdassa totesin, että kun vihreät on esittänyt tätä kertalaillistamista laittomasti maassa oleskeleville, niin hämmästelen kyllä suunnattomasti, miksi SDP ja keskusta eivät ole hereillä asiassa, nimittäin ei tällaiselle kertalaillistamiselle ole mitään tarvetta, kun täällä on tehty juuri lainsäädäntö, jolla toimeentulotukea voidaan myöntää jatkuvasti laittomasti maassa oleskeleville — siis pykälämuutokset tehty jo — ja tässä tuodaan nyt laajat terveystieteiden palvelut heidän ulottuvilleen, ja Helsinki maksaa vielä asumisenkin. Mihin ihmeeseen nyt enää sitten mitään kertalaillistamista tarvitaan? Kummastelen, etteivät muut hallituspuolueet ole olleet hereillä.

Mutta sitten tähän esitykseen. Kaivoin valiokunnan asiantuntijalausuntoja läpi. Siellä suojelupoliisi toteaa: ”Suojelupoliisin toimialaan liittyen esityksen mahdollisena riskinä voi olla, että se voisi lisätä Suomen houkuttelevuutta maana, jonne sota- ja terrorismirikoksiin lähtöalueilla syyllistyneet hakeutuvat päästäkseen terveystieteiden palveluiden piiriin.” Siis supo, suojelupoliisi, joka vastaa maamme kansallisesta turvallisuudesta, toteaa, että tässä on tällaisia riskejä, että saatamme saada terroristien turvasataman aikaiseksi. On täysin käsittämätöntä ensinnäkin se, että tätä ei ole lähetetty hallintovaliokunnan arvioitavaksi, ja täysin käsittämätöntä se, että edes tätä mainintaa ei löydy mietinnöstä. Se löytyy perussuomalaisen vastalauseesta. Kyllä kummastelen sitä, että näinkin isoja riskejä voidaan ottaa niin, että niitä ei oteta huomioon, ja pidän sitä kyllä suoraan sanoen huonona lainsäädäntötyönä.

Sitten kaivelin HUSin lausuntoa, jonka on allekirjoittanut HUSin turvallisuus- ja valmiusjohtaja. Hän nostaa muun muassa esiin terveydenhuollon kuormituksen, hoitojonot, ja hämmästelee suunnattomasti, että tässä tilanteessa on mahdollista tehdä tällainen laajennus. Mutta vielä tärkeämpi asia: hän nostaa esiin hybridivaikuttamisen. Hän nostaa sen, että mahdollisesti tällainen järjestelmä, meidän terveydenhuollon järjestelmä voitaisiin periaatteessa lamauttaa sillä, että tänne saataisiin ohjattua kerralla mahdollisimman paljon henkilöitä, tai lyhyen ajan sisään mahdollisimman paljon. Ei tällaisia lausuntoja voida ohittaa valiokunnan mietinnössä, joka on nyt kyllä aivan täydellisesti tehty, kun luen sitä turvallisuusosiota, mikä mietintöön on kirjattu.

Kyllä minä olen huolissani siitä, että tämänkaltaiset uhkat, jotka itse asiassa tässä eurooppalaisessa turvallisuustilanteessa olisi nyt erityisen tarkasti otettava huomioon, valiokunta ohittaa. Täällä nimittäin valiokunta toteaa turvallisuuspoliittisesta tilanteesta lähinnäkin niin, että ”sisäministeriöltä saadun selvityksen mukaan vaikutuksia kokonaisturvallisuuteen ei voida kokonaan poissulkea” ja ”esityksen riskiä Suomen kokonaisturvallisuudelle voi sisäministeriön mukaan pitää vähäisenä”. Nämä ovat kirjattuna tähän mietintöön, mutta kun lausunnoista löytyy kuitenkin erinomaiset selvitykset siitä, miten esimerkiksi Venäjä tai Valko-Venäjä voisi käyttää nyt tätä meidän lainsäädäntöä hyödykseen, niin hämmästelen, että niitä ei ole tässä mietinnössä huomioitu. Siltä osin tämä käsittely ei kyllä saa puhtaita papereita näkemykseni mukaan, sen lisäksi, että tämä todella on, siis tässä terveydenhuollon kriisitilanteessa, jossa HUS-alueella on laittomia jonoja erikoissaira-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

hoidossa, perin kummallinen esitys. Tässähän arvioidaan, että laittomasti maassa oleskelevia henkilöitä olisi noin 3 000—6 000 — mihin muuten HUS toteaa omassa lausunnossansa, että tätä arviota ei voida pitää tämän Euroopan turvallisuustilanteen jälkeen enää edes validina eikä varsinkaan jatkon kannalta — ja se on yksi syy: miten me siihen täpötäyteen terveydenhuollon järjestelmään tungemme lisää ihmisiä? Ja sitten toinen syy on kyllä tämä turvallisuustilanne, josta itse asiassa tässä salissa pitäisi olla suuri huoli ja vastuu. Ei voi olla niin, että puhutaan turvallisuudesta ja puhutaan hybridivaikuttamiseen varautumisesta ja sen torjumisesta, jos sitten kuitenkin tänne tuodaan tällaisia esityksiä.

Arvoisa puhemies! Tiedän, että aikani ylittyy, mutta koska oletan, että kovin montaa puheenvuoroa ei enää tule, niin sanon sanottavani samaan puheenvuoroon, jos sopii.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Sopii. Katsotaan, kuinka paljon niitä on.

No, nämä olivat ne syyt.

Sitten totean sen, että silloin lähetekeskustelussa, kun tätä asiaa täällä puitiin, kerroin siitä, että tähän liittyy nämä suorat vaikutukset, jotka tulevat suoraan niistä terveydenhuollon kustannuksista, jotka tästä laajennuksesta aiheutuvat, mutta sitten on myöskin välillisiä kustannuksia. Toki se on kaupunkien oma ongelma, jos he ovat tällaisen laajennuksen palveluihinsa tehneet, mutta kun itselläni on tässä nyt paperittomien kokonaiskustannusten koonnit vuosilta 2018, 2019, 2020 ja 2021 Helsingistä, niin täällä tulee tällaisia kustannuksia kuin lääkkeitä, maksusitoumuksia kauppaan, HSL:n lippuja, rahatoimiston sekkejä, tulkkipalveluita, kriisimajoitusta, perhetyön tapaamisia, kasvatus- ja perheneuvontaa, lastensuojelua. Sitten ovat nämä sosiaalityöntekijöiden työpanokset ja toimistotyöt ja niin edelleen, ja sen lisäksi Helsingin osalta, kun Helsingin ostaa heille sitten vielä majoitusta, sen hankinnan arvoksi oli ensi vuodelle arvioitu noin 1 100 000 euroa, joten joko heitä on melko paljon tai sitten Helsinki ostaa kovin kallista majoitusta.

Lähetekeskustelussa nostin täällä esiin myös lakiesityksestä löytyneen HUSin lausunkierroksella esiin tuodun asian: he totesivat, että HUSilla on semmoinen näkemys, että nämä henkilöt hakeutuvat erikoissairaanhoidon piiriin, jossa heidät sitten katsotaan kiireelliseksi. Täällä salissa väiteltiin tästä asiasta, ja ministeri Kiuru totesi kyselytunnilla, että ei, he menevät sinne ambulanssilla. No, ministeri Kiuru ei ilmeisesti tiedä, että ihan kaikki potilaat eivät erikoissairaanhoidon ja päivystykseen ambulanssilla mene — itse asiassa se on häviävän pieni osuus kokonaispotilasmäärästä. Mutta löysin nyt tästä koonnista, joka minulla Helsingin kaupungilta on, tämän asian, joka kyllä viittaa siihen. Kun 2020 Helsingin osuus HUSin maksuista laittomasti maassa olevien palveluista on ollut 148 628,73 euroa, niin vuonna 2021 Helsingin osuus on ollut 467 000 ja vähän päälle, ja kun katsoo sitten taas tässä perusterveydenhuollon osiota, niin se menee juuri toisinpäin, perusterveydenhuolto on ollut kalliimpaa silloin 2020 kuin 2021, se on täysin romahtanut. Ja nämä luvut ylipäättävänsä tästä, kun tässä pelkästään nyt tällä hetkellä, kun tätä laajennusta tehdään... Tässä on edessäni Helsingin luvut vuodelta 2021, ja pelkästään Helsingin osuus on ollut todella lähes puoli miljoonaa täällä erikoissairaanhoidossa. Meillähän ei tässä nyt ole siis muiden kaupunkien lukuja, paljonko siellä sitten on maksettu.

Arvoisa puhemies! Olen todella, todella huolestunut siitä, ja oikeastaan siinä pöytäasiassakin oli ajatuksena herättää myös hallituspuolueita siitä, että ovatko he ihan tarkalleen perillä nyt tämän esityksen mahdollisista turvallisuusuhkista — sen lisäksi, että tämä on juurikin tässä terveydenhuollon kriisissä moraaliton. Tätä turvallisuusuhkaa, jonka suo-

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

jelupoliisi ja HUSin valmiusjohtaja ovat nostaneet esiin, ei voida tässä talossa ohittaa, ja tältä osin toivoisin, että hallituspuolueet — etenkin ne, joilla tolkkua riittää — vielä kertaalleen pohtisivat sitä, olisiko kuitenkin viisaampi esittää tälle laille hylkyä. Tässä turvallisuustilanteessa meidän ensisijainen tehtävämme on huolehtia suomalaisten turvallisuudesta ja pyrkiä torjumaan kaikki uhkat, jotka sitä voivat uhata.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin. — Ja edustaja Mäkelä poissa. — Edustaja Risikko.

20.17 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Täällä keskustellaan jälleen kerran siitä, miten laittomasti maassa olevien terveystalvakuja lisättäisiin, mahdollisuutta saada täällä terveystalvakuja. Sattuneesta syystä viime kaudella, kun olin tässä samassa keskustelussa ministerinä, sisäministerinä, olin ehdottomasti sitä mieltä, että ei pidä laajentaa terveydenhuoltoa laittomasti maassa oleville. Täällä puhutaan nyt paperittomista, mutta pitää koko ajan muistaa, että he ovat laittomasti maassa.

Silloin viime kaudella käytiin läpi näitä erilaisia etuuksia, mitä laittomasti maassa oleville annetaan Suomessa. Oli silloin sellainenkin porukka liikkeellä, joka olisi halunnut, että Kelan toimeentulotuki järjestettäisiin heille. No, se saatiin onneksi torpattua, ja niin saatiin sekin, että terveystalvakuja ei laajennettu lakisääteisesti laittomasti maassa oleville.

Nyt tätä kuitenkin sitten täällä tehdään, ja täällä on nyt perusteltu sitä, täällä ministeriaitiossa käytiin sellainen keskustelu, että jos on nyt esimerkiksi raskaana, niin sehän nyt kuuluu ilman muuta. No se on kuulunut tähänkin päivään asti. Jos ihmisellä synnytys käynnistyy, niin harvemmin sitä nyt kerkeää sitten sinne kotimaahan, että kyllä aivan varmasti hoidetaan Suomessa. Aivan varmasti hoidetaan, jos raskauteen liittyy jotain ongelmia. Kysymyksessä on henkeä uhkaava tilanne. Aivan varmasti tähänkin asti on tuolla julkisella sektorilla hoidettu, jos on raskauteen tai synnytykseen liittyviä tarpeita ja hoidon tarpeita.

Mutta tässä on kysymys nyt pitkäaikaissairauksista. Meillä on monia kansansairauksia Suomessa, joissa Suomi on todellakin, voi sanoa, etulinjassa. Me pystymme hoitamaan sydänsairauksia, me pystymme hoitamaan syöpäsairauksia. Suomi on esimerkiksi syöpäsairauksissa valovoimainen maa, joka saa taklattia syöpäsairauksia valtavan hyvällä tutkimustyöllä ja hoidoilla ja tällaisilla personalisoiduilla hoidoilla. Miksi tällaisesta tehdään vetovoimatekijä? Minun mielestäni se on aivan käsittämätöntä. Minä tulen ehdottomasti äänestämään tätä vastaan. Minä haluan kuitenkin sen sanoa, että totta kai henkeä uhkaavat ja kaikki akuutit sairaudet pitää hoitaa, totta kai, se on aivan selvää. Mutta miksi me luomme tänne sellaisen vetovoimatekijän, joka lisää mahdollisesti laittomasti maassa olevien henkilöiden täällä oloa? Laittomasti maassaolo tarkoittaa laittomasti maassaoloa. Ja se tarkoittaa sitä, että he eivät kuuluisi tänne.

Täällä hallintovaliokunnan tuore puheenjohtaja, edustaja Rantanen, toi hyvin esille myös sitä turvallisuusuhkaa. Kyllä siellä saattaa sitten myöskin sitä turvallisuusuhkaa olla. Minä kuitenkin puhun nyt periaatteellisella tasolla. Meillä on pitkät jonot terveydenhuoltoon, meillä on pitkät jonot, ja sitten se, että nämä henkilöt ovat laittomasti maassa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos. — Ja edustaja Rantanen.

Punkt i protokollet PR 132/2022 rd

20.20 **Mari Rantanen ps:** Arvoisa puhemies! Allekirjoitan täysin sen, mitä tässä edustaja Risikko totesi, että meillä ei tarvita tällaista lainsäädäntöä, että ihmiset saavat akuutissa tilanteessa kiireellistä hoitoa. Sen takaa terveydenhuoltolain 50 §. Voin 20 vuotta ensihoidossa työskennelleenä ja päivystyksessä työskennelleenä todeta, että ei siellä siinä kohtaa kysellä, kuka olet, mistä tulet, kun akuutti tilanne on päällä. Kuten tässä edustaja Risikko äsken totesi, on täysin järjenvastaista tässä tilanteessa, kun me emme saa omien kansalaistenkaan kroonisia sairauksia riittävällä tavalla hoidettua... Meillä on siis laittomia potilasjonoja, eli ne ovat liian pitkiä, muun muassa HUSin alueella. Kyllä tämä esitys on asiaton tässä kohtaa. Me tiedämme, että tilanne ei ole varmastikaan nyt helpottamassa vuodenvaihteen jälkeen, kun tulevat hyvinvointialueet. Me tiedämme, että siellä on rahoitusvajetta ja siellä on resurssivajetta. Kun tähän tilanteeseen hallitus on priorisoinut laittomasti maassa olevien terveyspalvelut, se tuntuu kovin kummalliselta.

Sitten voidaan filosofisesti toki pohtia ylipäätänsä sitä, kuuluuko laittomasti maassa oleville ylipäänsä meidän palveluja, pois lukien nyt nämä kiireelliset terveysasiat, jotka luonnollisesti tämäntyyppinen yhteiskunta kuin Suomi hoitaa. Kuuluuko, voiko edes olla niin, että jos henkilö on laittomasti maassa, me ikään kuin sitten kuitenkin katsomme heitä aivan kuin he olisivat laillisesti maassa? Siinä ei ole mitään järkeä. Perussuomalaisten pitkäaikainen linja on ollut, että jos henkilöllä ei ole lupaa edes näiden löperöiden säännösten jälkeen Suomeen jäädä, silloin joko täältä poistutaan tai poistetaan, ja siinä välissä otetaan säilöön, jotta se poistuminen nopeutuu, koska todennäköisimmin he eivät halua siellä säilössä olla vaan he palaavat mieluummin omiin kotimaihinsa.

Tämän lain säätäminen soveltuu kyllä hyvin Marinin vihervasemmistolaisen hallituksen tempuksi, mutta ottaen huomioon tähän liittyvät riskit ihmettelen, että kaikki hallituspuolueet — myös keskusta — jälleen kerran siunaavat näitä aivan hullunkurisia esityksiä. — Kiitos.

Riksdagen avslutade debatten och avbröt behandlingen av ärendet.